ਕਿਤੇ ਬੋਲ ਵੇ ਚੰਦਰਿਆ ਕਾਵਾਂ...

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਹਿਗਲ
98728-88598

ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਕਾਵਿਕ ਰਚਣ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਰਿਚਨਾਵਾਰ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਵਿਹਾਰਪਰਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਕਾਵਿਕ ਰਚਿਤ ਸਰਮਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਤਰਕ ਦੀ ਤਾਰੀਖ- ਵੰਸ਼ਤਰੀ ਪਿਰਮਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਰਿਚਿਤ ਸਮਾਜ-ਜਾਚਾਰੀ, ਰਿਚਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਕੰਮੇ-ਪੁਸ਼ਤਾਰੇ, ਸਭਾਰਾ, ਕਾਮਾ, ਸ਼ਰੀਰਕੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ- ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਹੁੱਬੀ ਰੀਸ਼ਤਾ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਰੀਸ਼ਤਾ ਆਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰੰਪ ਨਹੀਂ ਜੋ ਲੋਕ ਰੀਤਾਂ ਰਿਚਿ ਸਮਾਜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੁੱਢਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹ ਪੈਢੀਆਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਘੀ ਸਾਡੇ ਮਾਣ- ਮੱਤੇ ਰਿਸ਼ ਆਪਿਕ ਰਿਚਿ ਪਰਮਾ ਸੁਰਜਨ ਨੂੰ ਰਿਸਮਾਣ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ ਪੈਢੀਆਂ ਰਿਚਿ ਰੰਗ- ਰੰਗੀਲਾ, ਰੰਗਾ- ਰੋਨਾ, ਕਲੂਕਲਾ, ਪ੍ਰਹੇਲਿਕਾ, ਸਿਖਰੀਆਂ, ਗੀਤਿਕਾ ਟੁੱਕੜਾ, ਟਿੱਪਾਰਾ ਆਦੀ ਰੀਤ ਆਪਿਕ ਰਿਚਾ ਅਖਣਤਾ ਘੀ ਹੈ ਪਰ ਤਾ ਘੀ ਰਿਚਾ ਰਾਜੀ ਰਿਸ਼ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਅਤੇ ਲਹਣੀ ਹੈ। ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਗਰਾਮ ਹੈ ਰਿਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਮੁਫ਼ਰਦੀ ਰੀਤਿਕਤਾ ਰਿਚਿ ਦੁਖੇ ਪੈਢੀਆਂ ਰੀਤਿਕਤਾ ਆਪਕ ਰੋ ਰਿਸਮਾਣ ਰਿਚਿਤੀ ਹੈ। ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਮਾਰਕੀ ਹੈ ਸਹਣੀ ਰਿਤਿਕੀ ਮਾਰਕੀ ਰਿਚਿਤੀਕ ਰਿਸ਼ ਘੀ ਆਖਣਾ ਰਿਚਿਤੀ ਹੈ ਧੁਰਾਨੀ ਰਿਚਿ ਲੋਕ-ਮੱਤ ਰਿਚਿ ਘੀ ਰੁੱਤ ਰੋ ਆਪਿਕ ਰੀਤਾਂ ਰਿਚਿ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਕਵੀਸ਼ਰ ਰਿਚਿ ਆਪ ਤਾ ਹੋਰਾ ਆਪ ਰੋ ਕਾਵੀਸ਼ਰੀ ਹੋਰ ਕਵੀਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਆਪਕਾਰ ਕੰਵਲਾ ਰੋ ਰਹਿਰੇ

"ਮਾ ਲੀਹੇ ਮਾ ਰਿਹੋਰਾ ਕਾਂਵਾ ਚੋਰਣ ਮਾ,
ਲੈ ਰਿਸਮਾ ਰੋਟੀ ਹੋ ਘੀ ਮਾ?
ਦੇ ਤਾ ਮਿਲੇ ਰਿਸ਼ ਹੈ ਮਾ।"

ਦੁਖੇ ਕਾਵੀਸ਼ ਰੋ ਹੀ ਸਵਰੇ- ਸਵਰੇ ਕਾ ਜਾ ਕਾਵੇ 'ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰਾ ਰਚਣ ਚੋਰਣ ਕਵੀਸ਼ਰਾ ਰਾਜਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਰਿਚਿ ਲੋਕ ਕਾਵ ਹਰ ਪੱਖਤਾ ਰਚਣ ਰਿਹੋ ਮਹੁੱਬੀ ਆਪ ਹੈ ਕਾਵ ਰਚਣ ਰਿਚਿ ਰਿਸ਼ ਰੋ ਰਚਣ ਹੈ ਆਪਕਾਰ ਕਾਰ। ਪੁੱਢਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਿਸ਼ ਰੋ ਰਿਸ਼ ਰੋ